Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го КВІТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, APRIL 8, 1981 No. 66. VOL LXXXVIII

Після усунення комплікацій Президент швидко одужує

Вашінгтон. — Малі комплікації у стані здоров'я Президента та повторна підвищена гарячка викликали занепокоєння, одначе після їхнього усунення президент Роналд Реґен знов почав швидко повертатися до повного здоров'я.

Речник лічниці університету ім. Джорджа Вашінгтона, де перебуває Президент, д-р Деннис О'Лірі признав, що в попередніх медичних бюлетенях стан здоров'я Президента окреслювано радше оптимістично, але в основному згідно з дійсним станом.

Пресовий секретар Президента Джеймс Брейді, найважче поранений з пошкодженим мозком, почав приймати нормальну їжу й від декількох днів продовжує відповідати на запити. Обидва члени охорони Президента, Тимоті МкКарті і Томас Делегенті вже пробують ходити.

Загальна увага як експертів так і суспільства повертає тепер щораз більше до наслідків замаху на Президента. Йдеться в першу чергу, як буде себе почувати та як буде поводитися Президент. Дотеперішнє його поступування в часі замаху, після нього та після операції переконує лідерів, що в поведінці Президента на ближче майбутнє не слід сподіватися ніяких значніших змін. Зате зміни, як повідомляють офіційні й близькі до них чинники, мусять зайти в методах охорони Президента. Також критична ситуація, яка виникла після його поранення та неприсутности віцепрезидента у виконуванні фактичної керівної влади в державі згідно з опінією сенатора Роберта Бирда, лідера демократичної меншости у Сенаті, вимагає законного уточнення, а навіть деяких змін. Заява державного секретаря Александра Гейга після поранення Президента і в зв'язку з тим його неспосібности керувати безпосередньо державою, що він державний секретар до часу прибуття Віцепрезидента до Вашінгтону, виконує фактичну владу, викликала не лише застереження з деяких боків, але навіть породила завзяту, хоч мабуть короткотривалу кампанію проти нього. Не зважаючи на логічність і правильність тієї заяви, брак відповідно ясного і неконтроверсійного узаконення тієї проблеми, може викликати сумніви й контроверсії.

Окремою проблемою є наслідки замаху на Президента у світі. Увесь світ, вороги, невтральні й приятелі цієї країни заскочені тією несподіваною подією. Довкруги неї постають численні коментарі й теорії, які глибоко заторкають з одного боку американську суспільно-політичну систему, а з другого психіку і характер американської людини. Особа підозрілого в намірі вбити Президента, його поступування перед тим, мотиви наміреного вбивства тощо в переконанні більшости поважних дослідників американського життя викликують поважні сумніви й занепокоєння. Нераціональність й неумотивованість та припадковість того рода актів ставить під знак запиту стабільність і суспільне здоров'я значної частини суспільства, а зокрема тієї, до якої належить підозрілий.

Останні медичні бюлетені потверджують приспішений поворот Президента до повного здоров'я. Легкий підгорячкований стан, який трапляється в нього спорадично, є переходовим явищем, пов'язаним з самоочищуванням організму від наслідків операції.

В ЧІКАҐО ВІДБУЛАСЯ ІНСТАЛЯЦІЯ ЄПИСКОПА І. ЛОТОЦЬКОГО

Чікаго, Ілл. (В. Маркусь). — Майже до одного дня у рік після відпровадження з катедри св. Отця Миколая на вічний спочинок першого єпископа Епархії св. Миколая в Чікаго, врочисто введено на єпископський трон у тій же катедрі її другого єпископа Іннокентія Лотоцького, ЧСВВ.

У четвер, 2-го квітня, відбулася при великій участі ієрархії, духовенства і вірних церемонія введення в єпископський уряд новопризначеного ієрарха, що вибрав на своєму гербі гасло „Паси мої вівці". Це мотто надало змісту цілому торжеству, зокрема двом виступам Владики — його проповіді в церкві і промові на бенкеті — та звучало воно виразно у його міркуваннях, висловлених у час пресової конференції.

В церковних відправах взяло участь 15 Владик українсько-візантійського обряду з трьох митрополій, 10 римо-католицьких єпископів на чолі з кардиналом Джаном Коді, понад 70 священиків, кількадесять сестер-монахинь і кілька тисяч вірних. Увечорі в готелі Маріотт відбувся репрезентативний бенкет на пошану новопоставленого єпископа І. Лотоцького за участю понад 800 осіб з добірною програмою та важливими виступами промовців-гостей.

Крім п'ятьох канадських Владик на чолі з Митрополитом Максимом Германюком, взяло участь у церковних торжествах п'ять єпископів пітсбурзької Митрополії для карпаторусинів на чолі з Митрополитом Степаном Коціском, три Владики філядельфійської Митрополії, очолені новопоставленим Митрополитом Степаном Суликом, та Архиєпископом-коадьютором Мирославом Любачівським. З-поза Америки і Канади прибув єпископ епархії Свято-Покровської в Буенос Айресі Владика Андрій Сапеляк.

Владики і духовенство перед вівтарем катедри св. Миколая після інтронізації Владики Іннокентія Лотоцького.

(Фота: Ксеня Одежинська)

Під звуки дзвонів двох українських церков — катедри св. Миколая та собору св. Володимира і Ольги розпочався процесійний хід від катедральної школи, що його очолював хрест і 18 хоругов прицерковних організацій, братств і сестрицтв з делеґаціями парафій, представники громадських організацій, а дальше сестри-монахині та священики. До них від єпископської резиденції приєдналися українські Владики з Кир Іннокентієм, а від церкви св. Миколая — римокатолицькі єпископи. Брали участь в процесії маронітський Проєпископ і православний Архиєпископ Константин, що заступав Митрополита Мстислава.

До цієї кольоритної процесії згодом приєдналися вірні, які пізніше по вінця виповнили простору відновлену катедру. При вході Владик чисельний злучений хор ім. Митрополита Шептицького під дириґентурою Ю. Яремовича співав могутнє „Буди ім'я Господнє". Після того, як церковні достойники увійшли до храму, відбулася церемонія інтронізації, при чому прочитано Номінаційну буллю українською і англійською мовами. Митрополит Степан Сулик передав новопоставленому єпископові жезл — знам'я єпископської влади, а в той час хор співав „Аксіос". Йому новопоставлений єпископ приобіцяв відданість і співпрацю, як також і Главі Помісної Української Католицької Церкви Патріярхові Йосифові.

Опісля приступили до Владики Іннокентія священики з епархії св. Отця Миколая, складаючи йому заяву вірности, при чому цілували його ручний хрест, омофор, перстень і руку.

Літургія була урочистою. Співслужили з Владикою Іннокентієм 12 єпископів, 10 священиків і два диякони. Архиєпископ-коадьютор Мирослав, Митрополит Степан і Кардинал Коді предсідали на цій Літургії. Хор співав т. зв. Чікаґську літургію, що її уклав композитор Андрій Гнатишин з Відня. Її вперше виконували в час посвячення храму св. Йосифа в Чікаґо п'ять років тому.

(Продовження на ст. 3)

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ЗАГОСТРЮЄ ПРИСУДИ ДИСИДЕНТІВ

Москва. — В Москві відбувся черговий судовий процес проти дисидентів. На лаві підсудних була Татьяна Осіпова, 32-річна діячка правозахисного руху в Москві. Суджена за „наклеп" на Совєтський Союз та за „антисовєтську пропаганду". Дотепер здебільшого за такі „злочини" совєтський суд давав три роки тюрми і три, або п'ять років заслання. Осіповій присуджено п'ять років тюрми і п'ять років заслання.

Гострий присуд проти Осіпової викликав здивування у світі. Він виразно вказав, що, не зважаючи на тривання Мадридської конференції присвяченій Гельсінкським угодам і їхньому переведенню в життя, Москва перейшла до гострих засобів у боротьбі з виявами вільної думки і переконань. На інтервенцію перед совєтською делегацією в Мадриді, совєтські речники заперечили, що писуд проти Осіпової за гострий, бо, мовляв, вона могла дістати сім років тюрми.

Т. Осіпова належала до активістів тієї групи, що її колись заложив Юрій Орлов, який перебуває в тюрмі й усякі спроби добитися його звільнення не дають ніяких успіхів. Групу цю декілька разів арештами ослаблювано, але дотепер остаточно не розбито. Навпаки, щораз нові люди приступають до неї й заступають місця тих, яких совєтська влада запроторила в тюрму.

Започаткували акцію збирання підписів в обороні політв'язнів

Торонто, Онт. — Акція збирання підписів під петицію до канадського уряду в обороні Юрія Шухевича, Оксани Попович, Левка Лук'яненка, Миколи Руденка, Івана Кандиби, о. Василя Романюка та Івана Геля, мала свій успішний початок в Торонто, Канада, в день уродин Юрія Шухевича 28 березня, ц. р., як також і день перед тим, 27-го березня. Акція була заініційована Комісією за Звільнення Українських Політв'язнів в СССР.

Початок акції відбувся під міською ратушею Торонто та в центральній частині міста. Петицію підписав також посадник Торонто Арт Еглтон та деякі радні. Під час короткої церемонії були присутні також представники ОУВФ. Початок акції дав у висліді біля 3,000 тисячі підписів переважно з-поміж громадян неукраїнського походження, і був відмічений вістками в пресі, радіо і в телебаченні. Канцелярія посадника міста Торонто видала у цій справі спеціяльний комунікат.

Акція збирання підписів під петицією триватиме впродовж квітня і травня.

В Америці

НАЙВИЩИЙ СУД ЗСА розглядатиме справу зажалення цілого ряду підприємств, які ведуть торгівлю з СССР, а які жалуються, що юнія портових робітників відмовляється, починаючи від дня совєтської військової інвазії на Афганістан, ладувати кораблі, які пливуть до Совєтського Союзу і розладовувати товари, які приходять з СССР до Америки. Суди нищих інстанцій відмовились прийняти скаргу підприємств і не захотіли вмішуватись до цієї справи. Томас Ґлісон, президент профспілки портових робітників, заявив кореспондентам, що „нас ніхто не змусить і не заставить допомагати тій країні, яка у міжнародному світі поводиться як бандит".

НОВОВИБРАНИЙ ПОСАДНИК міста Сан Антоніо в Тексасі, 33-річний Генрі Кіснерос підкреслював, після успішних виборів в суботу, 4-го квітня ц. р., важливість етнічного фактора у виборах. Це перший раз в історії виборів був обраний в Тексасі американець мексиканського походження і цю перемогу він завдячує етнічним виборцям в першу чергу.

ЗГІДНО З ОСТАТОЧНИМИ ПІДРАХУНКАМИ бюра Цензусу біле населення у великому місті Ню Йорку дуже зменшилось. Натомість збільшилось негритянське населення, а найбільше еспаномовне. Деякі офіційні речники міської управи кажуть, що еспаномовне населення правдоподібно переросло чорних на три відсотки і тепер становить другу з черги найбільшу групу після білих.

ОБИДВІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ і керівники Секретної служби погодились, щоб спеціяльна комісія розглянула і простудіювала обставини замаху на президента Роналда Реґена у якому, як відомо, сам Президент був поранений, а разом з ним поранення зазнали також інші три особи. Деякі сенатори і конгресмени які підтримують справу такої комісії заявляють, що вони хочуть знати: чому Джана Гінклі секретна служба допустила на таку близьку віддаль до Президента; чому його ім'я не було включене в компютерську перевірку до списків тих 25,000 потенційних злочинців після того, як ФБІ стало відомо, що він обкладав себе зброєю; чому ані секретна служба, ані ФБІ не знали, що Гінклі перебуває в околиці Вашінґтону; чому Секретна служба твердить, що Гінклі вистрілив тільки п'ять стрілів, а не шість. Речник Секретної служби Джан Ворнер признався до кількох помилок, що їх допустилася служба і нарікав на брак співпраці між його людьми і ФБІ.

В МІСЯЦІ БЕРЕЗНІ поподинокі ціни знову зросли на 1,3 відсотка, головно з причини раптового зросту цін на харчові продукти і нафту, але висота безробіття вдержалася на тім самім рівні, якою вона була в лютому. Манулої суботи. Департамент праці оголосив звідомлення про стан господарки в ЗСА, з якого виходить, що названий Департамент все ще турбується економічним станом країни і зростом цін. Спеціялісти кажуть, що беручи до уваги теперішній зріст інфляція при кінці року досягне 16,2 відсотка. Після раптового зросту цін на енерґетичні продукти, який наступив після знесення контролі цін президентом Роналдом Реґеном і підвишки цін на ці продукти продуцентами нафти, зросли також ціни на інші продукти не пов'язані з нафтою. Найбільший зріст цін помічається в харчовій індустрії де, незважаючи на заходи уряду, ціни на деякі продукти зросли аж на 19,4 відсотка.

Москва ступнево проникає в Польщу

Варшава, Польща. — В той час, коли в світі дискутують, почне Совєтський Союз збройну аґресію на Польщу, чи ні, війська Совєтського Союзу поволі проникають у Польщу, займають стратегічні пункти й закріплюються у щораз ширших обширах. Секретар оборони ЗСА Каспар Вайнберґер звернув увагу на це в своїх виступах в Західній Німеччині й остеріг, що йдеться про нову форму аґресії.

В Бонні, Західня Німеччина, відбувається зустріч міністрів оборони країн НАТО, на якій головним питанням є совєтська аґресія в Польщі. В Польщі стаціонує біля 30,000 совєтських вояків, в тому дві повні панцирні дивізії. Ступневе проникання совєтських солдатів і важкої зброї, що його помічається від декількох днів, збільшає це число й насичує польські територію совєтською зброєю. З поінформованих джерел повідомляють, що район міста Лігниці на Шлеську поволі перемінюються у велику совєтську оперативну базу.

Перед прибуттям до Бонну секретар оборони Вайнберґер відвідав Англію, де він мав змогу сконфронтувати інформації американських чинників з англійськими й ствердити, що проникання військ СССР в Польщу посунулося далеко й Польща вже починає відчувати присутність значної совєтської збройної сили на своїй території. Цю нову окупаційну методу секретар оборони Вайнберґер назвав „осмозом", порівнюючи її з природним явищем проникання газових і плинних речовин.

На конференції лідерів комуністичних партій, яка відбулася в Празі з нагоди з'їзду Комуністичної партії Чехо-Словаччини Леонід Брежнєв, генеральний секретар КПСС і „голова усіх комуністичних голов", кількакратно висловлювався до ситуації в Польщі. В своїх виступах він продовжував совєтську „війну нервів", одночасно погрожуючи навальною атакою на Польщу військами СССР і сателітів та висловлюючи надію, що польські комуністи дадуть собі раду з польським народом. Ця тактика „війни нервів" з одного боку мала б натискати на поляків, а з другого прикривати фактичне проникання совєтських збройних сил на польську територію. До Брежнєва, очевидно, долучилися всі інші комуністичні промовці зі закордону, які прибули на з'їзд чехословацьких комуністів, щоб підтримати своє раніше зобов'язання не допустити в потребі навіть силою до осягнення польським народом будь-яких значніших вольностей і господарських полегш.

В ІРВІНҐТОНІ ВШАНУЮТЬ ЖІНОК-ГЕРОЇНЬ

Ірвінґтон, Н.Дж. — В неділю, 12-го квітня, о год. 4-ій по полудні тут в Українському Народному Домі при 140 Проспект авеню відбудеться, заходами Об'єднання Жінок ОЧСУ — відділ в Нюарку-Ірвінґтоні — Свято в пошану української жінки-героїні. В програмі Свята беруть участь: письменниця Уляна Любович, Валя Калин, Іванна Кононів, актори української сцени, хор „Бурлаки" під дириґентурою Сергія Ковальчука, проф. Борис Базаля, фортепіяновий супровід, молодь і діти. Дохід з імпрези призначений на допомогу українським політичним в'язням.

В Ливані йдуть нові важкі бої

Бейрут, Ливан. — Ливанські засоби масової інформації й репортери закордонної преси повідомили про важкі бої, які вибухли в різних частинах Ливану між місцевою міліцією, палестинськими військовими формаціями та окупаційними сирійськими відділами. В додатку до цього ізраїльські військові формації провадять свої очищувальні акції на півдні Ливану. Уряд Ливану разом з президентом відбувають безперервні наради, щоб рятувати населення й зберегти цілість країни.

Цим разом бої вибухли не лише на пограниччі поселень християн і мусулман, де вже вони відбувалися нераз перед тим, але і в столиці Бейруті. Обидві сторони вжили гармат, мінометів, гранатометів та ручної зброї. Дотепер підібрано понад 200 вбитих з обидвох боків. Центром боїв в Бейруті була гранична лінія між мусулманськими і християнськими поселеннями, а внутрі країни район міста Цаглє, де недавно відбулися криваві сутички.

В конфлікт вмішалися сирійські військові частини, уживаючи важкої зброї. Президент Ливану Еліяс Саркіс звернувся зі закликом до сирійського командування, щоб воно припинило свої бойові акції. Головним елементом тих акцій були три так звані палестинські бриґади, які складаються з частин підлеглих Палестинській Визвольній Організації, але під військовим оглядом є керовані сирійським штабом. Одначе сирійське командування не підпорядкувалося ливанському президентові, хоч він є його формальним найвищим командиром на терені Ливану, а навпаки зміцнило свій натиск на християн. Ясір Арафат після нарад з командирами партизанських загонів та терористичних угрупувань видав їм доручення бути готовими до ширших акцій. У відповідь на те вся християнська міліція зарядила мобілізацію усіх своїх відділів.

Доведені до краю християнські громади в Ливані вимагають негайного виведення сирійських військ з Ливану. Так само вимагають вони очищення Ливану з палестинських партизанських і терористичних з'єднань. Подібну поставу займає також президент Саркіс, про що уже не раз згадував, але з огляду на складне політичне й мілітарне положення не висуває цього як негайну категоричну вимогу.

Завогнення ситуації в Ливані й боротьба „всіх проти всіх" дійшли до пункту, в якому негайно потрібні відповідні протизаходи. Сирійська окупаційна армія, якої завданням було і є захищати лад і порядок, не справилися зі своїм завданням. Це викликує загальні вимоги заступити її негайно іншою збройною силою. Загрожені християни шукають допомоги в різних державах і в міжнародних організаціях, але досі тільки Ізраїль заявив рішуче, що „не дозволить масакрувати християн у Ливії". На загальну думку аналітиків Ливан ще ніколи не був так близько до розпаду, як тепер.

ІМПРЕЗА АБІТУРІЄНТІВ

Йонкерс, Н.Й. — Президія Батьківських комітетів інформує, що святочне вручення дипломів абітурієнтам українських шкіл відбудеться в цьому році в неділю, 7-го червня, о год. 3-ій по полудні в Домі Молоді при 301 Палісейд авеню в Йонкерсі.

У світі

У ДВОХ ПРОВІНЦІЯХ ІНДІЇ, ДЕ ПРАВЛЯТЬ провінційні уряди, що складаються із комуністів, почалися зудари, між лівими елементами й комуністами. Особливо в Калькутті дійшло до важких зударів на вулицях міста, в яких чимало жертв. Пресове індійське агентство повідомило, що в усіх тих зударах згинуло 25 людей, а багато поранено. В інших провінціях знову мають місце зудари між консервативними прихильниками уряду прем'єра Індіри Ґанді і комуністами.

ІТАЛІЙСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ УДАЛОСЯ СХОПИТИ головного лідера італійських терористів з Червоних бриґад — Маріо Моретті. Моретті разом із двома іншими терористами — Ренато Курціо і Альберто Францескіні — заложили відділи Червоних бриґад. Обидва товариші Моретті вже раніше попали в руки поліції й тепер відсиджують довгореченцеві присуди в італійських тюрмах. Моретті, що залишився на волі, намагався різними терористичними виступами не лише полегшити долю в тюрмі своїх компаньйонів, але й створити умови, в яких їх можна було б з тюрми відбити. Тепер сам Моретті попався. При арешті він не відстрілювався, але спокійно дав поліції свою зброю. Арештовано його в дорозі зі станції до секретної квартири терористів в Міляно. Опісля в цій квартирі схоплено ще декількох терористів. Моретті, згідно з інформаціями поліції, які вона дістала від арештованого терориста Патриціо Печі, та з інших джерел був не лише організатором і керівником схоплення колишнього прем'єра Альдо Моро 1978 року, але власноручно його вбив. Перебуваючи на волі Моретті зорганізував у різних містах Італії міцні групи Червоних бриґад, які доконали цілий ряд жорстоких убивств.

ГОЛОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА Мадридську конференцію у справі Гелсінкських угод Макс Кемпельмен заявив, що внесений вісьма невтральними країнами компромісовий проєкт є „правдоподібно, останньою надією осягнення загальної згоди". Проєкт цей передбачує продовження Мадридської конференції після Великодніх свят. Конференція мала закінчитися вже раніше, але не було згоди й тому її продовжено. Нова перерва буде тривати до 5-го травня після чого конференція збереться для остаточного знайдення спільних точок у таких різних питаннях: тероризм, з'єднання родин, праця пресових репортерів, наукова й культурна виміна, людські права й очевидно, не буде бракувати на совєтську вимогу питань про поширення й закріплення детанту. В усіх тих питаннях Совєтський Союз намагався добитися поступок всіх країн Европи, відхиляючи всі поступки зі свого боку.

КИТАЙСЬКА ПОЛІЦІЯ У ПЕКІНІ РОЗІГНАЛА велику групу китайських дисидентів, які розкидали листівки й намагалися учинити заколоти в часі відзначування свята героїв на центральній площі в столиці Тіян Ан Мен. Зібралося під час тієї маніфестації понад дві тисячі людей, і тільки значні відділи поліції при помочі понад сотні вояків змогли їх розігнати. В розкинених листівках були заклики до поновлення „революційного духа", щось на подобу Великої пролетарської культурної революції.

У ШВАЙЦАРІЇ ВІДБУЛОСЯ ВСЕНАРОДНЕ голосування-референдум у справі підвищення правного стану закордонних робітників, які перебувають у Швайцарії тимчасово на праці. Проєкт нового закону передбачував таке підвищення прав для чужих тимчасових робітників, яке зближало їх до швайцарських робітників. Величезною більшістю голосів — п'ять до одного — проєкт відкинено. Найбільше голосів проти того додатку до конституції впало у робітничих дистриктах, чим робітники заманіфестували своє заперечення комуністичного інтернаціонлізму.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Кризове менаджерство"

Як можна було сподіватися, перші місяці нового Уряду у Вашінґтоні принесли ряд малих і більших конфліктів серед членів нового кабінету Президента щодо головних напрямних американської політики.

Одним із більших конфліктів, який приніс певні неґативні наслідки для нового Уряду, це одвертий конфлікт між Реґеном і державним секретарем Гейґом у справі, хто поноситиме відповідальність на випадок евентуальних політичних криз, які доторкали б Америку в більшій чи меншій мірі. Ген. Гейґ — відомий зі своєї енерґії, амбітности, послідовности та знання міжнародної політики. Від самого початку його номінації на пост державного секретаря Гейґ виявляв сильну волю та настанову бути єдиним суддею та виконавцем американської закордонної політики. Це, очевидно, викликало сильну реакцію з боку президента Реґена, який конституційно є уповноважений до ведення закордонної політики, так само як і до начального командування американськими збройними силами. Як відомо, Генрі Кіссінджер за Ніксона-Форда, і Збіґнєв Бжезінскі за Картера, зуміли сконцентрувати необмежені повновласті у своїх руках.

Реґен, як відомо, відмовився від „поділу... президентської влади, коли Форд і Кіссінджер вліті 1980 року старалися накинути йому свою „співпрацю" коштом певних закріплених за президентом прероґатив.

Цим же самим, президент Реґен не зменшуючи довір'я до ген. Гейґа, та не зважаючи на його протест іменував суддю Вілліяма Кларка, заступником державного секретаря, а ген. Едварда Ровні, головою Аґенції контролі зброєнь і роззброєння. Вкінці, президент Реґен, не дивлячись теж на протест ген. Гейґа, назначив віцепрезидента Джорджа Буша головним „менаджером"-адміністратором наглих криз, які вимагають негайного рішення та дії з боку Уряду ЗСА. Це назначення подіяло в дуже неґативний спосіб на державного секретаря Гейґа, який грозив навіть резиґнацією, чого, одначе, він не зробив.

Без сумніву, віцепрезидент Буш є рівнож висококваліфікованою людиною і в нього є спосібність зарадити різним кризам, які заторкують американські життьові інтереси. Буш, як відомо, був членом американського Конґресу, був головою Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей), головою американської Місії до Об'єднаних Націй і амбасадором ЗСА до комуністичного Китаю. Отже, якщо йдеться про великий досвід у справах міжнародної ваги, то віцепрезидент Буш його без сумніву має у неменшій мірі як ген. Гейґ. Крім цього, Буш є ранґою вищий від Гейґа.

Одначе, не зважаючи на тертя і конфлікти в справі головного „менаджера" та його відповідальности у випадку політичних криз у світі, його роля у Білому Домі є радше теоретична як практична. Бо на ділі, в кожній поважній міжнародній кризі, роля державного секретаря буде безперечно рішальною без огляду на це, хто є відповідальним за вирішування важних політичних кроків.

Назагал, цей наглий і несподіваний конфлікт усередині вужчого кола дорадників президента Реґена викликав певну незадовільну реакцію так серед членів американського уряду, як теж серед широкого суспільства, не згадуючи вже про неґативний відгомін у широкому світі.

Цей конфлікт є тим більш небажаним, що так віцепрезидент Буш, як і державний секретар Гейґ є правдоподібними кандидатами на президента Америки в 1984 році, очевидно тоді, якщо президент Реґен відмовиться кандидувати на другу каденцію. У цьому спорі ген. Гейґ вийшов у дещо від'ємному світлі з огляду на свій гарячий темперамент.

Ціле щастя, що президент Реґен є добрячою людиною, який вірить в колеґіяльність свого Уряду і який не мусить „боротися за владу" у Білому Домі.

В АНГЛІЇ НЕ ПЕРЕВОДИТЬСЯ ПУБЛІЧНА ДЕБАТА в справі совєтських шпигунів, які втерлися в англійське суспільство. Серед них найвидатнішим мав би бути, згідно з думкою деяких авторів-знавців тих справ, шеф англійської протирозвідки М1.5 Ричард Голлис. Прем'єр Марґарет Тачер заперечила це у своїй інформації, переданій англійському парляментові. Тепер її підтримав видатній автор Ґрегем Ґрін, який також працював у розвідчій службі Великої Британії. Ґрін висловив думку, підтриману численними даними, що це совєтська дезінформація намагається здеморалізувати до основ ангійське суспільство і таким чином приготовити ґрунт для вербування нових аґентів і для того поширює такі підозріння. Ґрін також додав, що колишній його приятель та совєтський шпигун Филбі, який утік до Москви, пише до нього листи, якими він поширює дезінформацію. Останньо Филбі концесntрує свою увагу на поширюванні фальшивих інформацій про Афганістан і Іран.

Яків Сусленський

„АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ — НЕВИЗНАНИЙ ПРАВЕДНИК СВІТУ"

„Шановна Редакціє! Я глибоко переконаний у тому, що у відношенні до покійного Митрополита Андрея Шептицького жидівський народ виявляє невдячність. При всіх його видатних заслугах перед жидівським народом у роки Другої світової війни він досі не визнаний Праведником світу", — пише Яків Сусленський у своєму звернені з березня цього року, яке він передав до „Свободи" разом з статтею, переклад якої з російської на українську мову друкуємо нижче. — Ред.

Першого листопада 1944 року у Львові спочив навіки Митрополит граф Андрей Шептицький, Глава Української Католицької (Уніятської) Церкви. В безкраїй жалобній процесії, що йшла за труною, були і жиди, яких він врятував. Західня Україна оплакувала свого спасителя, рятівника; мужню, шляхетну — Святу Людину. Я бажаю розповісти про те, що мені відоме про відношення Андрея Шептицького до жидів — відношення, яке дає йому право на вдячне признання його Праведником світу.*)

Дев'ятнадцять років відкладається з політичних мотивів ухвалення постанови за клопотанням рабина доктора Давида Кагане про надання Андрею Шептицькому звання Праведника світу. Мені з'ясували це так: якщо б А. Шептицький був пересічним українцем, йому давним-давно віддали б найвищі почесті; його високий сан стоїть на перешкоді, бо може витворитися таке враження, начебто всі українці-католики рятували жидів.

Членів Комісії бентежить і передбачувана реакція багатьох ізраїльтян, крайньо вороже настроєних у відношені до українців, і те, що українці діяспори намагатимуться дуже шумно зобразити цей акт. Деякі навіть беруть під увагу реакцію совєтської пропаганди і явно перебувають у полоні совєтських публікацій про А. Шептицького. Наводжу одну з них: „... Але були і чисто коньюнктурні випадки рятування, здійснювані з міркувань політики на далеку мету, на чому тепер активно спекулюють наші недруги, перетворюючи хитрих і передбачливих єзуїтів у лагідних, благородних миротворців. Про одне таке ‚рятування' мені хочеться розповісти докладніше".

Цей уривок з статті небезвідомого „спеціяліста" з жидівських і українських справ Володимира Біляєва. Його стаття „Чому врятували рабина?" була опублікована в газеті „Літературна Україна" з 14-го квітня 1978 року. Далі автор розповідає про мету врятування А. Шептицьким рабина Давида Кагане, який нині проживає в Тель-Авіві, а також сина головного рабіна Львова Лєвіна. Цитую: „... Він завжди вмів дивитися вперед і на всякий випадок хотів заасекурувати себе на той випадок, якщо зміниться політична ситуація. Він ще під час війни знав, який відсоток сенаторів жидівської національности засідає в Сенаті З'єднаних Стейтів Америки і скільки серед них сіоністів. На всякий випадок він кинув їм ‚завдаток на майбутнє': ці два врятовані ним — син рабина і рабин Кагане — зможуть свідчити, яким ‚добрим' був до жидів митрополит".

Мені здається, що безглуздо оспорювати цю нісенітницю. Рабин Кагане показав і розповів мені і про інші опуси совєтської преси на цю тему.

Насправді ж не двох жидів — як вказує В. Біляїв (хоч для признання Праведником світу достатньо було спасти одного жида), — а багатьох жидів врятував Андрей Шептицький. У його домі переховувалася родина аптекаря Йосифа Подошина. За наказом Шептицького в церквах і по підвладних йому манастирях переховували багатьох жидів, переважно дітей. Давид Кагане твердить, що від 300 до 400 дітей було врятовано у той спосіб. Дружина Давида Кагане, яка переховувалася в одному з манастирів, бачила, як привезли поранену жидівську дитину віком років п'яти. Ігуменя Олена Вітер власноручно роздягла і обмила дитину, а після того лікувала її рани й виходила дівчинку. Олена Вітер признана за Праведницю світу.

Славнозвісне Пастирське Послання Андрея Шептицького „Не убий!", написане в 1942 році, вплинуло на багатьох українців-католиків. Давида Приталя, який сьогодні мешкає в кібуці „Маалє Хамиша", в юнацькі роки врятував українець Іван Яцюк. Згідно з його словами, не тільки Яцюк, а все село переховувало жидівських дітей.

У 1942 році, коли фашистські полчища дійшли до Волги і Кавказу і, здавалося, наближалася їхня перемога, Андрей Шептицький звернувся з повним гніву листом до Гімлера. Він виступив з протестом проти винищування жидів та обвинувачував нацистів у тому, що, втягаючи українців у ці акції, німці роблять з них професійних убивць. Це був вияв найбільшого чоловіколюбства і відваги. Незабаром вийшло розпорядження Гімлера про арешт А. Шептицького, але губернатор Галичини Карл Ляш довів недоцільність такого кроку через широку популярність Шептицького.

Звичайно, всі людські потягнення легко звести до міркувань вирахування, політичної коньюнктури. Особливо, якщо це вигідно можновладцям. Але чи відповідає, однак, Андрей Шептицький поняттю „коньюнктурщика?" Чи це із „коньюнктурних міркувань" А. Шептицький вивчив іврит і вільно на ньому висловлювався? Чи з тих також міркувань він протягом дов-

(Продовження на ст. 4)

* Це звання надає спеціяльна комісія Єрусалимського Інституту Пам'яті жертв нацизму і героїв опору „Яд Вашем" тим не-жидам, які рятували жидів у року гітлеризму.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи живе в Україні пам'ять про повстанську боротьбу 40-их, 50-их років, зокрема серед молоді? Яке наставлення до цих подій?

ВІДПОВІДЬ: Безперечно, що живе. Бо, якби не жила, то совєтська наклепницька пропаґанда не вела б кампанії проти цієї боротьби.

Серед молоді, особливо Західньої України, протягом 60-их, 70-их років стихійно виникали підпільні самостійницькі організації, які навіть присвоювали собі назву ОУН. Я зустрічався у таборах із членами таких організацій. Звичайно, що вести будь-яку роботу таким організаціям було дуже важко, бо КҐБ затопило Західню Україну сіткою провокаторів та донощиків, чиє завдання було проникати у такі організації та виказувати їх. Найкращими провокаторами для КҐБ виявилися колишні в'язні, завербовані на службу КҐБ. Такі люди дуже небезпечні, бо викликають повагу та співчуття серед молоді, а насправді вони служать ворогові.

Уже самий факт появи таких організацій свідчить про наставлення передової рішучої молоді до подій минулого. Але, звичайно, існують і такі, що дотримуються офіційних оглядів. Адже ж і на еміґрації є певні кола, які сприймають совєтські офіційні версії, як істину в останній інстанції. Деякі тутешні видання на повному серйозі друкують повідомлення про те, що Верховна Рада так званої УРСР призначила нового міністра закордонних справ і навіть подають біографію цього „міністра", тоді як не для кого не секрет, що „уряд" так званої УРСР це уряд фіктивний, а Міністерство Закордонних Справ цього „уряду" це ніщо інше, як відділ КҐБ, який веде дезінформаційну, підривну роботу у вільному світі, в тому числі і серед української еміґрації. І це відбувається тут, де є повна можливість виробити собі незалежний погляд на речі. А в СССР існує тоталітарний режим, який дозволяє людині мати тільки офіційні погляди. Отже в умовах диктатури важко говорити про справжні настрої людей бо люди змушені накладати на себе маску льояльности.

Але коли є одиниці, які наважуються йти проти офіційної пропаґанди і офіційного задурманення, то, безперечно, є тисячі і сотні тисяч, які ховають в собі свої погляди. Щире волевиявлення народу можливе тільки за справді демократичних умов.

М. Сурмач

А як там бджоли?

Про бджоли питається кожен гість у крамниці „Сурма". Тож задумав я на це питання відповісти при допомозі бабуні „Свободи".

Місяць лютий для бджіл був не такий то дуже злий, бо вони могли вилетіти і обчиститися. Але місяць січень, так би мовити, був більше лютим, як сам лютий, бож без перерви гостили у ньому сильні морози так, що багато бджіл померзло. Одні, тому що мали замало меду, бо там було багато бджіл, а інші вправді мали досить меду, але було замало бджіл, які могли б втримати у вулику тепло. Тепер, якщо до травня устійниться температура від 40-60 ступенів, бджоли, які залишаться живі, будуть радо працювати для себе та й для людей, які люблять мед.

Що це є мед? На це питання може відповісти навіть медвідь, або ведмідь, як пише Олесь Бердник у своїй книжці „Воскресення Слова". Відомо, що медведі залюбки їдять мед. Один медвідь протягом одної ночі може знищити цілу пасіку. (Покищо медведі ще моєї пасіки не знайшли).

Мед — це містичний здобуток всесвіту. Мед — це сонце, квіти, свіжість, молодість, вдоволення, приємність життя — це амброзія, пожива для богів. Це правдивий земський рай. Це досконала пожива. У Біблії згадано мед 68 разів. Властиво вже всі люди знають про мед, або повинні про нього знати. Та аж перед кількома роками люди довідалися, що ті божі мушки, або бджілки збирають ще другу важливу поживу, а це пергу або пилок.

Перга для бджілок — це їхній білок (протеїна), що будує і втримує їх тіло здоровими. Люди від перги пчихають, мають нежить, сльозотечі, приступи задухи, висипку на тілі, сверб'ячку — кропивницю. Не належить до приємности мати алергію! Але перга — пилок тут у нічому не винуватий, як подає „Наука і суспільство". Сьогодні алергія та інші „модні" хвороби належать до пасиву сучасної цивілізації.

І коли до мене навідуються особи за пергою або медом, у яких від алергії — сльози в очах чи червоні носи, то жартома їм кажу, що вони повинні бути горді, тому що вони мають алергію до людей вищої цивілізації.

Сьогодні вже доведено, що перга служить протизасобом проти тиснення крови, як і простати. Пасічник Чарлз Мраз пише в журналі для пасічників, що був знайомий з одним чоловіком, в якого було високе тиснення крови, і він мусів заживати різні пілюлі. Тоді він почав заживати пергу — і тиснення крови у нього впало. Бо перга — це така натуральна пожива, що навіть якщо не допоможе недужому, то й не пошкодить. А до пілюль завжди можна вернутись.

Бджілки-мушки божі ще й виробляють прополіс — це їхнє лікарство — це протизасіб, що вбиває всі шкідливі бактерії. Ще донедавна пасічники прополіс зішкробували з рамок і стінок вулика і викидали на сміття. Тепер в Европі його продають по 40 долярів за фунт. Крім перги і прополісу ще є молочко бджільної матки та віск, що їх лише бджоли вміють виробляти.

І якже бджіл не любити?..

Панас Феденко

ПРОНУНСІЯМЕНТО В ЕСПАНІЇ

Словом „pronunciamento" називають віддавна в країнах еспанської мови проголошення державного перевороту. До цього беруться звичайно командири війська: вони скидають попередніх начальників війська та членів уряду і беруть владу в свої руки. В Еспанії ці перевороти процвітали особливо в XIX столітті, а в країнах Латинської Америки зміни режимів відбуваються ще частіше.

В Еспанії монархію замінила республіка 1931 року. Проти республіки учинив своє „pronunciamento" генерал Франсіско Франко, що прийшов в Еспанію з військом з Канарських островів, з наміром створити в Еспанії режим диктатури. Йому в допомогу прислали свої армії італійський дуче Мусоліні і німецький фюрер Гітлер. Від 1936 до 1939 років шаліла в Еспанії громадянська війна, до якої вмішалися також аґенти Сталіна та добровільні частини прихильників республіки, зформовані в різних країнах Европи й Америки. Між видатними учасниками еспанської громадянської війни були також англієць Орвелл, американець Гемінґвей, українець С. Кибальчич (Victor Serge) та інші, що здобули собі літературну славу описом подій еспанської громадянської війни.

Маляр Пабльо Пікассо присвятив еспанській війні картину „Ґерніка": мистець представив руїну національної святині басків, яку знищили бомби німецького фюрера.

Криводушна політика СССР

Криводушну політику Москви в еспанській громадянській війні бачили діячі республіканської Еспанії: Сталін створив свою „державу в державі", незалежну від еспанського уряду. Москва посилала зброю в Еспанію малими порціями, щоб війна в цій країні тривала якнайдовше. Затіявши союз з Гітлером 1939 року, щоб почати аґресію на Польщу, Сталін втратив інтерес до Еспанії: він перестав посилати зброю в Еспанію, і це дало перемогу Франкові. Еспанський комуніст, учасник громадянської війни — Хесус Ернандес описав політику Сталіна в час еспанської громадянської війни: Сталін виніс на ринок шкуру еспанської республіки, щоб догодити своєму союзникові — Гітлерові... „Велика Зрада" (La grande trahison, Париж, 1953).

Режим диктатури не міг знищити опозиції в Еспанії. Однак Франко надіявся, що в особі королівського принца Хуана Карльоса буде мати наслідника, котрий збереже режим диктатури. Франко помилився: Хуан Карльос більше слухав порад свого батька Хуана, лібералa, противника диктатури. Дон Хуан був в опозиції до Франка і не хотів жити під режимом диктатури в Еспанії.

Після смерти Франка в 1973 році в Еспанії почалися реформи. Еспанія створила у себе устрій конституційної монархії. Нову демократичну конституцію прийняла велика більшість населення Еспанії. Також комуністична партія привітала демократичні реформи. В провінціях Еспанії, в яких живе людність іншої національности, почався рух за автономію в Катальонії (столиця Барсельона(, в країні басків (Пампльона, Більбао), в Андалюзії. Частина басків не задовольняється автономією і хоче терором відірвати свою країну від Еспанії.

Демократичний устрій Еспанії не має прихильности серед командирів армії і в тих політичних групах, що мали під режимом диктатури вигоди й привілеї. Згадуючи минулі „пронунсіямента", деякі генерали вирішили, що настав „слушний час" — повернути колесо історії назад. 23-го лютого в Мадриді засідав парлямент, що мав затвердити новий уряд на чолі з Кальвом Сотельом, котрий був свого часу міністром в уряді Франка. Несподівано в будинок парляменту вдерлася сотня парамілітарної формації, що має назву „громадянська ґвардія". Учасникам засідання звелів командир „громадянської ґвардії" залишатися нерухомо на їх місцях. Таким чином Еспанія зосталася без уряду й парляменту.

В цей рішальний момент промовив до народу молодий король Хуан Карльос. Він звернувся до командирів армії, щоб вони шанували демократичну конституцію Еспанії, бо інакше в країні почнеться громадянська війна. Король заявив: „Я присягаюсь, що я не зложу корони і не покину Еспанії. Хто почне бунт, той рискує почати громадянську війну і буде за це відповідати".

(Продовження на ст. 4)

Анна Власенко-Бойцун

ІСТОРИЧНО—НАЦІОНАЛЬНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

I

Першу й основну характеристику творчости Лесі Українки подав її сучасник, великий український історик Михайло Грушевський на жалібних зборах Київського Наукового Товариства в 1913 році і вона досі залишається влучною з точки історичного погляду на ролю Л. Українки в розвитку української літератури.

> „Леся Українка", говорив проф. М. Грушевський, „почала рано", „перші 10-15 літ поставили її в передні ряди сучасної поезії"; останнє ж п'ятиріччя її творчости — усе було, немов „якийсь титанічний хід по велетенських уступах, не рушених людською ногою, де кожний крок, кожний твір означав нову стадію, відкривав перед очима громадянства нашого все нові перспективи мислі, все нові обрії образів". „Глибоко національна в своїй основі, всім змістом своїм зв'язана нерозривно з життям свого народу, з переживаннями нашої людини в теперішню добу, ця творчість переводила їх на ґрунт вічних вселюдських змагань, уясняла в їх світлі й зв'язувала з одвічними переживаннями людськости. Наше громадянство не встигло йти за цим захоплюючим, бурним потоком натхнення, цією блискучою панорамою образів, що розверталася перед ним; цей високий рівень ідей, на який вела творчість покійної, був незвичайний для його ширших кругів...

Твердження нашого вченого актуальні ще досі, бо популярною стала тільки поезія нашої незбагненної до глибини поетки, що її часто поміщують в журналах і пресі, як доказ полум'яного патріотизму Лесі Українки, але насправді глибокий патріотизм і софізм поетеси скриваються в її прозі і драматургії. Своїми літературознавчими статтями і драматурґією переступила письменниця не лише провінційний поріг і т. зв. „громадську лірику", але також збагатила українську літературу драмами, яких символіки і софізму можуть позаздрити найвибагливіші европейські драматурги.

Тільки ранні твори Лесі Українки пов'язані ще з українською традицією, коли її мама Олена Пчілка мала вплив на молоденьку Лесю, але після того сильний Лесин талант і жадоба знання заставили поетку до безупинного читання і зглиблення чужих літератур, вона пішла своєю оригінальною дорогою, впроваджуючи в українську літературу нову форму і символічно-алегоричний зміст. Власне завдяки тій символіці, драматичні твори Лесі Українки можна сприймати різно й інтерпретувати довільно, що часто роблять совєтські критики хоч усі вони віддзеркалюють проблеми її рідного краю, що вже раніше ствердив Микола Зеров: ... „її вавилоняни й єгиптяни мають сучасну психологію, а її американські пущі, Еспанія, Рим і Єгипет — то тільки більш-менш прозорі псевдоніми її рідного краю.

Для українських критиків 20-их років алегоричні персонажі драматичних творів Лесі Українки були зовсім зрозумілі, деякі з них знали поетесу особисто, вели з нею дискусії та листування, тому інтерпретація сучасників віддзеркалює нам не лише їхні погляди, але й сприймання читачів першої чверті двадцятого століття нашої великої поетеси, яка як і її сучасники пов'язували великі надії з революцією та майбутнім вільним розвитком української літератури після 1905 року та сподіваного розвалу царської Росії.

Першим, що звернув увагу на національні мотиви в творчості Лесі Українки був В. Василенко в своїй статті „Мотиви Лесі Українки". Він стверджує: „І походження, і оточення, і соціяльно-психологічна атмосфера, і громадсько-літературні традиції, і людські впливи на Лесю Українку все це мусіло зв'язувати Лесю Українку з національним українським рухом". В 1928 р. Василенко міг дозволити собі на це правдиве твердження, але в наступних жахливих 30-их роках уже ніхто не посмів говорити про Лесю Українку, як національну поетесу.

За новою схемою совєтського літературознавства Лесю Українку зарахували до письменників „революційних демократів" і почали інтерпретувати її творчість тенденційно і зовсім відмінно від перших досліджень. Визначний російський критик Александер Л. Дейч перший зфальшував світоглядові позиції Лесі Українки в критичнобіографічному нарисі „Леся Українка", він пише: „В другій половині 90-их рр. Леся Українка наблизилась до російських і українських марксистських кіл, зусильно почала вивчати клясичні праці основоположників наукового соціялізму, і вся її творчість розвивалась під спринятливим впливом марксизму", а зараз на наступних сторінках вияснює це впливами Максима Ґорького: „Передові українські письменники находились під могутніми впливом Ґорького. Справа тут не в наслідуванні окремих образів чи сюжетів, (чого ніяк не можна було пришити наскрізь ориґінальній нашій поетесі — моя заувага), а лиш у тім ідейнім напрямі, де його надавав їхній творчості Ґорький, як воюючий пролетарський мистець". Щоб опрокинути твердження Дейча про впливи марксизму і Ґорького подам загально відомі патріотичні поезії Лесі Українки, які вона якраз писала в тих роках: „І все таки до тебе думка лине, мій занепащений, нещасний краю!" (1895), „Народ наш, мов дитя сліпеє зроду, ніколи світа сонця не видав"... (1896), „Блакитну троянду" (1897), „Грішницю" та перший цикл „громадської лірики" — „Невільничі пісні".

(Продовження буде)

Фундація УВУ відбула збори

Загальні річні збори Фундації УВУ відбулися 28-го лютого цього року в Пассейку, Н.Дж., у 60-річчя Українського Вільного Університету.

Збори відкрив голова фундації д-р Петро Ґой, привітав присутніх і попросив всіх хвилиною мовчанки вшанувати колишніх членів і приятелів фундації, що відійшли від нас у вічність. Прийнято слідуючу програму зборів: відкриття, вибір президії, відчитання протоколу з попередніх зборів і його прийняття, звіти управи та Контрольної комісії, уділення абсолюторії уступаючій управі, вибір нової управи, різне і закриття.

На голову президії зборів вибрано д-ра Василя Лучкова, а д-ра Дмитра Бондарчука — секретарем. Звіт з попередніх загальних зборів відчитав секретар і його прийнято з маленькою зміною. Перший з управи звітував голова проф. Ґой і сказав, що 1980 рік був знаменитий у розвитку фундації. Великий успіх був в тому, що ми одержали 900 жертводавців тобто 58 відсотків у порівнянні з усіма попередніми роками. Дотепер є 1,562 жертводавці , з того 900 прийшло в 1980 році. Праці є багато, бо в 1980 р. вислано 60,050 закликів — одну в квітні, а одну в грудні, в той час, як в 1979 р. вислано тільки 32,893 заклики. Також треба вислати кожному жертводавцеві посвідку і подяку, що робить д-р Моцюк. Тому треба сказати, що наша праця не пішла намарно. Далі у своєму звіті голова подав до відома, що вже зцентралізовано нашу організацію для кращої праці. Банкові конта з Філядельфії і Чікаґо перенесено до Ню Йорку Плянується на майбутнє мати своїх репрезентантів у великих містах Америки, але всі пожертви будуть іти до головної управи в Ню Йорку. Рівнож зроблено репродукцію деяких цінних видань про УВУ, яких не було в бібліотеці. Голова сказав, що допоміг зорганізувати фундацію в Канаді і також перший заклик до громадянства, що приніс 10 000 долярів для фундації. „Я вдоволений прогресом і розвитком нашої фундації та вірю, що як мені здоров'я дозволить, то буду старатися до ще кращого успіху", закінчив свій звіт проф. Ґой.

Секретар д-р Дмитро Боднарчук Звітував, що управа відбула 8 засідань і два надзвичайні — одно з ректором УВУ проф. Яневим, а друге з мґром Володимиром Дідовичем, секретарем УВУ. Фундація нараховує 393 індивідуальні члени і 72 організаційні разом 465

У фінансовому звіті д-р Яр Моцюк подав, що в 1980 році було загального приходу 70,749.21 дол., а чистого приходу 50,240.42 дол. Крім різних видатків видано 2,538.50 дол. на наукові цілі а 2,479 дол. на стипендії. На закінчення д-р Моцюк додав, що успіх фундації треба завдячити д-рові Ґойові, який присвячує весь свій вільний час для фундації.

Перший заступник голови д-р Василь Лучків звітував від стипендійної комісії і сказав, що комісія уділила п'ять стипендій в Америці і дві в Югославії на студії УВУ. Стипендисти з Америки: Марія Бутенко, Оксана Кіцюк, Михайло Ляхович, Боян Онишкевич і Дарка Уздейчук. Фундація може дати більше стипендій, але немає студентів, тому треба докласти зусиль, щоб притягти більше охочих студентів україністики, бо інакше буде занепад української науки — сказав д-р Лучків.

Мґр Іван Буртик, другий заступник голови, звітував із ділянки спадкоємства. Він подав, що в 1980 році одержано коло 15,000 дол. що залишили на фундацію. Мґр Буртик сказав, що ми мусимо освідомити нашу громаду, що Фундація є заінкорпорована в Америці, має повне признання від федерального уряду як добродійна організація і звільнена від уподаткування.

Інж. Володимир Бакалець звітував із пресової ділянки і повідомив, що приготовляється бюлетень із нагоди 60-річчя УВУ, який повинен появитися восени цього року.

Від Контрольної комісії звітувала д-р Леся Кисілевська-Ткач, стверджуючи, що ріст фундації знаменитий. Д-р Ткач внесла пропозицію на уділення абсолюторії уступаючій упраі.

Нову управу вибрано в слідуючому складі: д-р П. Ґой — голова; д-р В.Лучків — перший заст. голови; мґр І. Буртик — другий заст. голови: д-р Д.Боднарчук — секретар; д-р Я.Моцюк — скарбник; д-р інж. В.Бакалець — преса; мґр Теодор Воляник — референт засобів. Контрольна комісія: д-р Ян Сєрант — голова; д-р Василь Варган, д-р Л.Кисілевська-Ткач — члени.

Я.В.Моцюк

ПОМИЛКИ У ПРІЗВИЩАХ

У дописі Т. Осадци „Ґлен Спей у поклоні Лесі Українки", „Свобода" ч. 51 з 18-го березня, з уваги на нечіткий рукопис, трапилися помилки у прізвищах. Правильно має бути Елисавета Ґеба, Євгенія Баран і Тоні Туринська.

В ЧІКАҐО ВІДБУЛАСЯ ІНСТАЛЯЦІЯ...

(Продовження зі стор. 1)

Владика І. Лотоцький під час входу з святими дарами.

Архиєпископ Константин УПЦеркви у ЗСА вітає Владику І. Лотоцького з введенням на єпископський престіл. Перший справа — о. протопресвітер Федір Білецький, настоятель катедрального храму св. Володимира в Чікаґо.

Велика кількість богомольців приступили до Причастя, що роздавав сам Владика Іннокентій і чотири священики.

Після Євангелії проповідував Митрополит Степан Сулик. Це була вдумлива, заохочуюча, глибоко релігійна і патріотична проповідь. Митрополит нагадав про похорони Владики Ярослава і ту любов, яку епархіяни виявили, прощаючи у вічну дорогу свого першого єпископа.

„Вибір Кир Іннокентія завдячуємо ініціятиві Блаженнішого Отця Йосифа, дії нашого Священного Синоду та доброзичливості до нас Папи Івана Павла II", — заявив Митрополит Сулик.

Зворушливою була проповідь Владики Іннокентія під кінець Літургії. Він розвивав тему свого архиєрейського служіння „Паси вівці мої." Обіцяв бути душпастирем, служити в церкві, проповідувати, сповідати. Висловив бажання, щоб міг виправдано сказати: „Я знаю своїх, і мої знають мене". Владика також зазначив своє прив'язання до проводу Помісної Української Католицької Церкви. Висловився тепло, про особу Патріярха Йосифа: „Я буду вдоволений, якщо всі ми, єпископи, будемо співпрацювати в одному Патріярхаті для Церкви в Україні і на поселеннях", висловлюючи віру у відродження Церкви в Україні. У своїх висловах подяки зокрема привітно говорив про православних українців і участь у торжестві Архиєпископа Константина. Єпископ також говорив коротко англійською мовою.

Співом „Многоліття" закінчилося це торжество в катедрі св. Отця Миколая.

Понад 800 учасників зібралися увечорі в готелі Маріотт-О'Гер біля летовища на вечерю-бенкет. Були тут майже всі єпископи, Кардинал Коді та священики і вірні, також гості з-поза Чікаґо, між ними біля ста осіб з Детройту, де донедавна Владика Іннокентій був душпастирем та ігуменом Василіянського манастиря. Вдало вів бенкетом о. Б. Панчук, ЧСВВ, з Детройту, вживаючи напереміну українську й англійську мови. Промов не було багато і назагал були короткі. Від вірних єпархії св. Отця Миколая промовляла Іванна Ґорчинська, секретар редакції „Нова Зоря", закликуючи присутніх до поглиблення віри та вияву справжньої християнської любови.

Протоігумен Отців Василіян Патрикій Пащак оцінив високі вартості нововведеного єпископа як душпастиря, який на протязі його 40-літньої священичої праці турбувався насамперед добром душ. Василіянська спільнота, віддаючи свого ревного душпастирячення архиєрейському служінню, хоче здійснювати свою місію в українському народі, якій вона завжди залишилася вірною. Отець канцлер, крилошанин Василь Білинський, що на протязі одного року адміністрував епархію, привітав Владику від епархіяльного священства, обіцяв допомогу і співпрацю.

З черги ще раз виступив новопоставлений Митрополит Степан Сулик і прочитав послання Блаженнішого Патріярха з приводу поставлення двох нових ієрархів в Америці. Слово Патріярха прозвучало наче пророчий заповіт ієрархам, священикам і вірним, підкреслювало велику традицію християнства Київської Митрополії і всієї Руси, яку мусимо розбудувати. Саме в цьому суть змагань за Патріярхат і суть відбутих синодів. Патріярх також зазначив, що теперішній Вселенський Архиєрей виявив зрозуміння, як мало хто досі, до прагнень українців-католиків і визнав синодальне управління, вислідом чого є новий вибір теперішніх архиєреїв, прикмети яких високо оцінив Патріярх.

Кардинал Джан Коді, римо-католицький Архиєпископ Чікаґо, тепло висловився про покійного Владику Ярослава, про свою довшу співпрацю і знайомство з українцями ще з часу римських студій. Живо цікася він проблемами і долею української Церкви. Він привітав Владику Іннокентія з приводу номінації, обіцяв йому співпрацю і підтримку. Висловив похвали щодо краси українського обряду і Літургії. Перебуваючи з українцями — зазначив жартом Кардинал — вже навіть навчився по-українськи „Многая літа".

Були ще дві музичні точки, а саме тріо „Незабудьки" з парафії св. Володимира і Ольги проспівало три пісні, а д-р Рудавський також виконав кілька сучасних пісень.

Українські владики і кардинал Джан Коді (третій зліва) співають „Многолітствіє" Владиці І. Лотоцькому під час бенкету.

Слово Владики Іннокентія було зворушливе; він нагадав свою юність і вступ до Василіянського манастиря. Його рукоположення було скромне в Оломовці на Моравії в 1940 році в присутності лиш кількох співбратів і священиків далеко поза рідною землею. Він скоро залишив родину, бо вже 17-річним юнаком вступив до манастиря. З того часу він служить іншим, здійснює заповідь Христову жити для своїх братів; те Владика робитиме і тут, у Свято-Миколаївській епархії в Чікаґо. „Я хотів би увійти в душу і серце кожного з Вас.. Я приїхав до вас, як ваш рідний брат."

Новоінстальований Єпископ І. Лотоцький промовляє на бенкеті.

По закінченні бенкету до Владики приходили його нові епархіяни і парафіяни з привітами. Приходили також ті, що майже зі сльозами радости і жалю прощалися з ним. Це були детройтці, які були гідно представлені на цьому торжестві в Чікаґо.

Організатори, а особливо о. Йосиф Шарий, подбали про участь преси. В церкві були працівники двох телевізійних русел, репортери кількох католицьких газет і представники української преси. Отець Шарий присвятив час для інформування своїх і чужих про українську Церкву, епархію св. Миколая, катедру, життя і працю самого Владики Іннокентія.

Владика Лотоцький коротко зустрівся з представниками преси. Ось його відповіді на деякі запитання: Владика Іннокентій прийняв номінацію тепер, після того, як попереднього разу відмовлявся, тому що це було виразне бажання Папи, через апостольського делегата, тому що Священний Синод і Блаженніший Патріярх його вибрали, і врешті, що він відчув, що може допомогти цій осиротілій епархії. Він сподівається притягнути більше до співпраці в епархіяльних справах священство, посилити працю епархіяльної консисторії. Він очікує пожвавлення праці мирян в прицерковних організаціях. На його аґенді стоять такі справи насамперед: пізнати епархію, священиків і вірних, відвідати їх, дати всім опіку. Церква потребує нових священиків, тож він за ними буде шукати. Всіляко бажає він зрушити справу покликань, як також працювати з молоддю.

Маямі вшанувало Т. Шевченка

У неділю, 22-го березня маямська громада відзначила 167-мі роковини народження та 120-ті смерти найбільшого Генія України Т. Шевченка. Того ж дня відбувся у приміщенні Українсько-Американського Клюбу святочний концерт. Свято відкрила коротким словом на пошану Шевченка голова українського Спадщинного комітету Катря Годівська. Вона й проводила програмою концерту.

Мішаний хор української католицької церкви під керівництвом диригента Тараса Максимовича виконав американський гимн та безсмертний „Заповіт" Шевченка. Андрій Ґелембин та Ганя Максимович відтворили пантомімічну сцену при супроводі звукозапису леґенди про „Червоні маки".

Святочну доповідь про деякі маловідомі епізоди з життя та похоронів Шевченка прочитав Богдан Остап'юк. Ольга Шейфер, солістка-сопрано заспівала при супроводі піяна Богдана Сперкача „Садок вишневий" муз. М. Гайворонського, „Веснівка" Віктора Матюка та народну пісню „Заграй ми, цигане, старий". Ірена Ракуш, відома мисткиня живого слова, продеклямувала вірш Олі Марунич „Прометей". Під час перерви редактор Богдан Катамай звернувся з проханням до присутніх зложити добровільні датки на цілі Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. Переведена збірка дала 178 долярів.

Другу частину програми розпочав д-р Евген Савчин, соліст бас-баритон, який проспівав при супроводі піяна Б. Сперкача пісні Я. Степового: „Сонце заходить", „Ой три шляхи широкі" та „Зацвіла в долині червона калина". Відомий піяніст-віртуоз мґр музикології Б. Сперкач виконав в'язанки народних пісень власного укладу та гармонізації. Ред. Катамай виголосив коротке слово про Шевченка англійською мовою для тієї частини молоді, яка ще не встигла достатньо оволодіти свою рідну мову. Він звернув увагу на те, щоб наша молодь ніколи не забувала Шевченка, який своїм палким безсмертним словом вказав шлях для здобуття волі своєму народові. Всіх виконавців програми концерту нагородили присутні щедрими оплесками признання. Накінець хор проспівав „Реве та стогне Дніпр широкий" та „Засяло сонце золоте" Недільського. Українським гимном завершено цей, вдалий під мистецьким оглядом, концерт.

Варто при цьому згадати, що попереднього дня і в день концерту (до 4-ої год. по полудні) відбулася мистецька виставка української культурної спадщини. Було виставлено вишивки, кераміку, дерев'яні та інкрустовані вироби, книжки, показові лекції писання писанок, мистецькі картини та інше. Цю виставку, як також і концерт зорганізувала невтомна і заслужена діячка нашої громади Картя Годівська, якій належиться признання та вдячність.

Б. О-к

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР В ПЛАСТОВОМУ ДОМІ

Ню Йорк, Н. Й. — У суботу, 11-го квітня ц. р., по полудні та в неділю 12-го квітня, від 10-ої до 2-ої по полудні в залі Пластового Дому, при 144 Друга Авеню, Пластовий Курінь „Ті, що греблі рвуть" — Плавні УСП і УПС — влаштовують Великодній базар. На базарі продаватимуть великодне печиво, писанки, вишивки, іграшки тощо.

ВШАНУЮТЬ ПРОФ. Л. ОКІНШЕВИЧА

Ню Йорк, Н.Й. — В суботу, 11-го квітня ц.р., о год. 4-ій по полудні тут в Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця, заходами Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА та Білоруського Інституту Науки і Мистецтва, відбудеться вечір присвячений пам'яті проф. Лева Окіншевича, дійсного члена обох установ. У програмі: відкриття — д-р Витовт Тумаш, голова БІНіМ, доповідь проф. д-ра Я. Падоха — „Лев Окіншевич видатний історик українського державного права", — д-р Вітовт Кіпель — „Вклад Лева Окіншевича в білоруську історіографію". Сторінки з автобіографії проф. Л. Окіншевича читатиме ред. Уляна Любович, а про його працю на становищі професора і декана УВУ розкажуть проф. Теодор Цюцюра та о. Василь Іващук. „Проклятий степ" — читання з повісти, Зора Кіпель, а заключене слово скаже проф. Леонід Рудницький, науковий секретар НТШ. Після офіційної програми — перекуска і товариська зустріч. У вечорі візьме участь дружина Покійного Віра Окіншевич. Вступ вільний.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ Гю Кері офіційно оголосив, що він одружиться з багатою Евенджеліною Ґулєтас, американкою грецького походження, родина якої зараховується до фінансових потентатів будівельної індустрії в ЗСА. Сама Евенджеліна є тепер екзекутивним директором родинної компанії в Чікаґо. Шлюб Гю Кері і Е. Ґулєтас відбудеться 11-го квітня ц. р. в грецькій православній церкві св. Тройці на 74-ій вулиці в Ню Йорку. На запитання чому Кері, католик, буде вінчатися у православній церкві, губернатор відповів, що згідно з традицією шлюб відбувається у тій церкві з якої походить „молода".

СЬОМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В НЮ ДЖЕРЗІ

Голмдел, Н.Дж. — Сьомий з черги Український Фестиваль в Голмдел, Н. Дж., відбудеться цього року в суботу, 13-го червня, з багатою і різноманітною програмою, у якій братимуть участь: новостворений танцювальний ансамбль з Торонто, Канада, оркестра „Промінь", капеля бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройту, відомий фільмовий артист українського роду Джек Пеленс та багато інших груп і одиниць. Білети можна замовляти в Богдана Вишатицького, P. O. Box 222, Elizabeth, N.J. 07207; тел.: приватний — (201) 964-8831, бюро — (201) 276-4070.

Пронунсіяменто...

(*Продовження зі стор. 2*)

Ці слова Хуана Карльоса покликали організаторів „пронунсіямента" до порядку. Винуватців заарештовано. Певно ініціятори перевороту надіялися, що король визнає доконаний факт і зостанеться на чолі нового диктаторського уряду, а творці перевороту будуть тішитися успіхом, як у відомій німецькій приказці: „Unser König absolut, Wenn er unseren Willen tut". (Наш король абсолютний володар, коли він виконує нашу волю).

Еспанська драма

Еспанська драма з дня 23-го лютого 1981 року не закінчена. Хоч не стало диктатора Франка, але в війську та в адміністрації залишилося багато елементів, що згадують порядки поліційної держави, в якій „на всіх язиках все мовчало". Однак величезна більшість людности Еспанії не хоче повороту до старого режиму.

Роля короля Хуана Карльоса в ліквідації „пронунсіямента" зостанеться в історії Еспанії прикладом для дальших поколінь. Як показує політичний розвиток передових европейських країн, конституційна монархія дає охорону для демократичного ладу. Король виступає як ґарант вільного розвитку своєї країни і своїм авторитетом перестерігає перед небезпекою громадянської війни. Адже диктатура викликає в народі неминучий спротив, який диктатори можуть задушити тільки насильством і терором.

Устрій конституційної монархії забезпечив демократичний розвиток в Швеції, Норвегії, Данії, Голляндії, Бельгії, Англії. У тих країнах, де монархи не шанували демократичних правил, мусіли вони попрощатися з владою: кайзер Вільгельм II у Німеччині, король Віктор Еммануель в Італії, самодержавний цар Микола II у Росії. Хуан Карльос, виступаючи в обороні демократичного ладу в Еспанії, показав, що він не хоче опинитися в товаристві збанкрутованих монархів.

СТРАЙК ПУБЛІЧНОЇ ТРАНСПОРТАЦІЇ у Філядельфії закінчився після 19-ох днів. Міська управа та юнія підписали тимчасовий договір, що його ще повинні ратифікувати робітники. Незважаючи на це, що страйк закінчився 2-го квітня ц. р., автобуси і підземки почали їздити аж на другий день, тобто 3-го квітня, з огляду на цілий ряд технічних проблем.

ХУНТА, яка управляє тепер Нікараґуа, виявляє своє велике невдоволення з приводу припинення американської допомоги. Постала дивна ситуація, така типова для комуністичних країн: вони лають вільні країни; нищать, як тільки прийдуть до влади, систему вільної господарки; проголошують приватних підприємців „клясовим ворогом" і „ворогом народу"; декляpують „вищість соціялістичної системи", а в слід за тим спішать до тих же капіталістів з проханням їм допомогти прохарчувати населення, розбудувати індустрію тощо. Таким самим є привладні в Нікараґуа сандиністи. Вони деклямують про вищість своєї системи над американською й ідуть до американців просити допомоги. Коли ж тепер Вашінґтон їм відмовив, порушують небо й землю, щоб ту допомогу привернути, і зовсім забувають про „вищість" своєї системи.

„Андрей Шептицький..."

(*Продовження зі стор. 2*)

гих років систематично надсилав у львівську жидівську общину дари на Пасху, щоб жодна бідна дитина не залишилася без свята. Чи ж з того користолюбного розрахунку він ризикував своїм становищем і піддавав смертельній небезпеці своє життя, сміливо протестуючи проти ґеноциду жидів? Щоб побільше було таких „коньюнктурщиків" з їхньою постійною добротою до жидів — і єврейський народ жив би в мирі й спокої.

Ім'я покійного Андрея Шептицького викликає ненависть совєтських властей тим, що українські католики існують і вони незнищимі; що Шептицький був поборником незалежної України і противником совєтського ладу. Його міцні зв'язки з львівською жидівською общиною і допомога жидам у суворі роки — це відношення, яке служить прикладом і базою для співробітництва і взаємодопомоги, які розвиваються, двох народів — і воно розпалює скажену злість у совєтських керівників. Союз і співпраця таких двох народів, як жидівський і український — це одне з найбільш небажаних для совєтів явищ.

Під клопотанням у „Яд Вашем" про надання Андреєві Шептицькому звання Праведника світу вже підписалися сотні людей. Кампанія збирання підписів продовжується. І хочеться вірити, що ім'я Андрея Шептицького незабаром здобуде широку популярність серед жидівського народу і він увійде у наш дім навіки як Друг і Праведник.

Українська скульпторка в Бразилії

Дня 19-го березня в Музеї „Ґідо Віаро", Куритибської Фундації Культури, відбулася інавґурація виставки творів молодої української скульпторки Оксани Нарожняк.

У своїх творах мисткиня промовляє символами. Кожна її різьба змушує нас довго постояти коло неї і вчутися в її мову. Її твори інтриґують і впливають на фантазію глядачів. Композиції Нарожняк такі промовисті і вдаряючі по уяві, що здебільша можна легко вчутися в їх символіку.

Велика різноманітність індивідуальних форм виявляє широкий діяпазон фантазії і глибоке філософічне чуття артистки. Мисткиня не вдається в технічні шукання нових матеріялів, що тепер звичайно в моді. Зате вся її увага зосереджена на проблемах форми і мистецького вислову.

Краса її скульптур з бронзи полягає в її правдивості. У всіх творах пластичний вислів не відірваний від життя, лиш є переживанням і терпінням глибоких духових конфліктів XX століття.

О. Нарожняк належить до молодої ґенерації мистців і є першою українською скульпторкою у Бразилії. Університетські студії відбула в Північній Америці, в Детройтському університеті, де закінчила психологію і мистецтво. Вчилася рисунку також у професора Роберта Гейла в Нюйоркській Лізі Мистецтва.

Свою кар'єру вона почала в Детройті виставкою в „Петіт Ґалері" в 1972 році з великим успіхом. Повернувшись до Бразилії, замешкала в Ріо де Жанейро, де в 1976 році в Ґалерії Ірландіні, — одній з найважливіших в країні — виставила свої твори, які бразилійські мистецтвознавці дуже високо і позитивно оцінили, зачисливши мисткиню до найкращих сучасних скульпторів у Бразилії.

У Куритибі, що є одним із найбільших центрів громадсько-культурного життя українців в Бразилії, — це перша індивідуальна виставка скульптур мисткині.

Оксана Нарожняк — це людина з великою інтуїцією, серйозний дослідник людської психіки, що створює довкруги себе глибокий духовий клімат. Цю мистецьку атмосферу відчуває кожний вже при першій зустрічі з нею. Своїми скульптурами з бронзи, оригінальними творами власного стилю, в якому відчувається українську душу, мисткиня принесла великий вклад в сучасне мистецтво.

Оксана Борушенко

Помер четар УСС Ю. Шепарович

У Буенос Айресі, Арґентина, помер 29-го грудня 1980 року на 84-му році життя колишній четар Українських Січових Стрільців Юрій Шепарович.

Ю. Шепарович народився 5-го травня 1897 р. в селі Колодіївка, повіт Станиславів, в родині священика. Гімназію закінчив в Станиславові, а економічний факультет — у Празі. Як 16-літній доброволець вступив у серпні 1914-го року до Леґіону УСС. В сотні М. Барана брав участь у кривавих боях з російськими військами 28-го жовтня 1914 року на горі Ключ, а 30-го квітня і 1-го та 2-го травня 1915 року в сотні Коссака брав участь в тяжких і запеклих боях на горі Маківка, в Карпатах, в яких згинуло 42 стрільці, а 76 було ранено. Старшинську школу піхоти закінчив в 1917 році в Еґендорфі на Моравії.

У часі облоги Львова на весні 1919 року комендантом пробойової сотні в І-ій бриґаді УСС і в часі другого відвороту УГА під Садками (на шляху Мельниця-Язловець) був 13-го липня 1919 року в кривавому бою з кіннотою ген. Желіґовського тяжко поранений і попав до польського табору смерти в Пікуличах під Перемишлем. У 1927-1930 роках працював начальним директором Повітового Союзу Кооператив Бучачу, Сокаля і Бережан.

Три його брати також були старшинами в УГА — Юліян — отаман УГА, комендант 3-го гарматного полку, а по війні начальний директор могутньої торговельної установи „Центро-Союз"; Лев — інженер-сотник УГА, комендант Звідомного Полку УГА в Станиславові і телефонічний референт при Начальній Команді УГА та Роман, четар УГА, адьютант сотника Едмунта Шепаровича, командант І-ої Кінної бриґади УГА.

У 1944 році виїхав з родиною на еміґрацію до Німеччини, а звідти переїхав до Арґентини, де стало замешкав в Буенос Айресі, де і помер.

Ю. Шепарович був головою Станиці Братства УСС в ЗСА.

Похоронений на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружина Покійного в пам'ять інж. Ю. Шепаровича дала 100 долярів на Видавничий Фонд другого тому історичного Збірника УСС: „За Волю України".

Осиротив дружину Ярославу і сина інж. Володимира з дітьми.

Світла пам'ять про Ю. Шепаровича залишиться назавжди серед його побратимів і товаришів по зброї.

Дмитро Микитюк

Цінне видання

Заходами Видавництва св. Павла вийшов друком у Римі наприкінці 1980 року тритомний „Словник світової літератури XX століття" під редакторством Франческо Ліцініо Ґаляті, Т-ва св. Павла. Це справжня універсальна енциклопедія, яка вміщає авторів та історію літератури країн і народів всіх континентів.

Загальним координатором слов'янських літератур є Санте Ґраціотті, відомий професор і директор Славістичного Інституту Римського Університету. Слід згадати, що він установив у Державному університеті в Римі лекторат української мови і літератури, лектором якого від трьох років є о. д-р Василь Сапеляк.

В енциклопедію входять такі літератури слов'янських народів: болгарська, чеська й словацька, хорватська й сербська, македонська, польська, російська, словінська, українська.

Редактори української літератури: Юрій Луцький з Торонтонського, о. Василь Сапеляк з Римського й Емануеля Стамбаті з Мачератського університетів.

Українські автори, яких вміщено в енциклопедію В. Барка, М. Бажан, М. Черемшина, О. Довженко, О. Гончар, Ю. Яновський, І. Качуровський, Ю. Клен, О. Кобилянська, О. Корнійчук, Г. Косинка, Л. Мартович, І. Микитенко, Є. Плютник, М. Рильський, О. Слісаренко, В. Сосюра, В. Стефаник, М. Стельмах, О. Теліга, П. Тичина, Леся Українка — авторства проф. Стамбаті; та М. Зеров, Л. Костенко, У. Кравченко, Б. Лепкий, Є. Маланюк, О. Олесь — авторства проф. В. Сапеляка.

На жаль, між цими авторами бракує М. Коцюбинського та Івана Франка; побажано, щоб у другому виданні „Словника" ці два великі автори та деякі інші також фіґурували.

Юрієві Луцькому належить Історія української літератури: досить бідна бібліографія. Без огляду на деякі браки, великий осяг для української літератури сам факт, що стільки імен українських поетів і письменників могли ввійти до італійської енциклопедії сучасної світової літератури.

Бажаємо також повідомити українські наукові громадські установи, що висилати до Римського університету українські видання і публікації, для збагачення української бібліотеки цього університету, слід на адресу: Università degli Studi di Roma, Filologia Slava Biblioteca Ukraina, Roma, Italia.

В.М

Великопосний „оселедець" у Детройті

У суботу, 14-го березня ц.р., у приміщенні Українського Культурного Центру в Воррені відбулася товариська зустріч Мичиґанського комітету надбужанців т.зв. великопосний „оселедець".

Зустріч відкрила голова комітету енерґійна Ірина Іваницька та привітала численнозібраних присутніх земляків. У короткому вичерпному слові з'ясувала пророблену працю товариства та дала вказівки, заохочуючи до збирання матеріялів, приєднування нових членів, писання споминів про церковне, громадське, політичне і культурне життя своїх повітів та пристосування збирання потрібних фондів на видання запляноваиого реґіонального Збірника Надбужанських земель.

Грімкими оплесками присутні дали признання голові за її ревну працю для товариства. Голова І. Іваницька попросила до слова Сестру Миронію ЧПД, яка прочитала цікаво приготований реферат про початки заснування манастиря Сестер Служебниць у селі Жужель, пов. Сокаль. Присутні з великим заінтересуванням вслухувались в слова Сестри Миронії.

Із деклямацією з певною дозою сатири виступила Н. Брездень, яка всіх розвеселила та забавила. Е. Крижанівський, родом із села Витків, пов. Радехів, прочитав один епізод із воєнної хуртовини, яка прокотилась через його родинне село. Письменниця А. Ласовська-Крук прочитала частину своєї повісти, яку приготовляє до друку.

Інформації про вплати і стан каси вичерпно подав В. Тхір, який заохотив присутніх земляків до деклярування так потрібних грошей на видання книжки-пам'ятника про Надбужанські землі.

З черги голова попросила присутнього о. ігумена Б. Панчука, ЧСВВ поблагословити приготовану жінками перекуску.

Ця зустріч була вдалою імпрезою і на майбутнє заплянувано відбути подібну, лише з більшою участю земляків та приятелів.

Володимир Стояловський

● РОЗШУКИ ●

КУЛИК ІВАН ГРИГОРОВИЧ
пошукує братів:
ПЕТРА, МАКАРА, СЕРГІЯ АНДРІЄВИЧІВ ГОВОРУН,
та друга
ГОНЧАРЕНКО АТАНАСІЯ ІВАНОВИЧА.
Дзвонити (212) 928-1152, питати за Борисом.